

L.A.T.T.E.

Laboratuvarlardaki Tüm Türler Evlere

L.A.T.T.E. Nedir?

Deneye Hayır Derneđi tarafından 2019 yılında hazırlanan, laboratuvarlarda yaşıyan hayvanların güvenli bir ortamda yaşamalarını sağlama amacı taşıyan bir projedir. İsmi, bir üniversiteye ait deney merkezinde üzerinde çalışmalar yapılmış ve ömrünün son bir buçuk yılını derneğin himayesinde şiddetsiz bir ortamda geçirmiş olan albino sıçan Latte'den almıştır.

Deneye Hayır Derneđi olarak nihai hedefimiz, hayvanlar üzerinde yapılan her türlü uygulama ve çalışmanın son bularak, hayvan kullanılmayan bilimsel yöntemlerin uygulanmasıdır. Ancak bunun hemen yarın gerçekleşmeyeceği gerçeğinden hareketle, bu geçiş sürecinde, laboratuvarlardaki hayvanların haklarının korunmasına yönelik çalışmalar yaparak, onların yasal metinlerin sağladığı tüm hak ve özgürlükleri sonuna kadar kullanmaları için girişimlerde bulunmak ise bir diğer mücadele alanıdır.

Yaşamına Devam Edebilecek Hayvanların Öldürülmesi Bir Seçenek Olmamalıdır.

Mevzuatımızda, "aile yanına verme programları"nın yürütülmesine dayanak olan maddeler mevcuttur ancak bunlar şu an için uygulanmamaktadır. Genetiđi değiştirilmemiş olması şartıyla, sorumlu veteriner hekimin oluru ile, bu hayvanlar yuvalandırılabilir. Mevzuatımızda, bunu destekleyen maddeler mevcuttur:

Hayvan Deneyleri Etik Kurullarının Çalışma Usul ve Esaslarına Dair Yönetmelik

(Orman ve Su İşleri Bakanlığı-2014)

HADYEK'in Görevleri

Madde 9/j: "Deneyde kullanılan hayvanların, prosedür sonrası sahiplendirilmesi veya çiftçilik sistemine iadesinde sakınca görülüp görülmediği hakkında karar vermek"

Buna ek olarak, aynı yönetmeliğin 10. Maddesi "l" bendinde: araştırmalarda kullanılan ve yaşamlarını sürdüren hayvanla deney sonunda sağlıklı yaşam şartlarının teminini sağlamak da HADYEK'in çalışma ilkelerinden biri olarak tanımlanmıştır.

Yani; hayvan, deney sonunda hayvan refahı birimi ya da sorumlu veteriner hekim tarafından sağlıklı ya da yaşamına devam edebilir olarak nitelendirilmişse (her prosedür sonunda bu işlem yazılı olarak yapılmak zorundadır) ya da herhangi bir sebeple çalışmalara dahil edilmeyecekse ötanazi bir seçenek olmamalıdır.

Yönetmeliklerdeki İlgili Maddelerin Uygulanmasını İstiyoruz.

2011 yılında çıkartılan *Deneysel ve Bilimsel Amaçlar İçin Kullanılan Hayvanların Refah ve Korunmasına Dair Yönetmelik* Madde.9 "d" bendinde, Hayvan Refahı Birimi'nin görevleri arasında "Aile yanına verilecek hayvanların sosyalleştirilmesi de dahil aile yanına verme programları hakkında bilgi vermek" yer alır ve Madde.29 (1), Hayvanların Aile Yanına Verilmesi Veya Serbest Bırakılması İçin Program başlığı altında, deney sonunda hayvanların sağlık durumlarının uygun olması, çevre-halk-hayvan sağlığına zarar vermeyecek durumda olması halinde yuvalandırılmaları, vahşi hayvanların ise rehabilitasyon programlarına alındıktan sonra habitatlarına iade edilmelerini belirtir.

Deneysel ve Bilimsel Amaçlar İçin Kullanılan Hayvanların Refah ve Korunmasına Dair Yönetmeliğin Uygulama Talimatı Madde 13'te ise şöyle denmektedir:

(3)"**Birinci ve ikinci fıkrada belirtilen şartları sağlayan hayvanların aile yanına verilmesi için sorumlu yöneticinin teklifi ve etik kurulun onayı ile hayvanlar sahiplerine iade edilir, Sahiplerinin geri almak istemedikleri hayvanlar için sahiplik talebinde bulunan varsa hayvanlar bu kişilere verilebilir.** Sahiplendirilen hayvanlar için Ek-2'deki form 3 nüsha olarak doldurulur. Formun bir nüshası hayvanı sahiplenen kişiye verilir. İki nüshası kuruluştaki dosyalanır. Kuruluşu denetime gelen Bakanlık denetçilerine bir nüshası talep halinde imza karşılığında teslim edilir. Sahiplendirilen hayvanın kedi veya köpek olması durumunda Yönetmeliğin 35 inci maddesi gereğince düzenlenen hayvanın bireysel geçmiş dosyasının bir nüshası da hayvanı sahiplenen kişiye verilir."

(4): **Birinci ve ikinci fıkrada belirtilen şartları sağlayan çiftlik hayvanlarının çiftçilik sistemine iade edilebilmesi için sorumlu yöneticinin kararı ve etik kurulun onayı ile hayvanlar çiftçilik sistemine iade edilir.** Çiftçilik sistemine iade edilen hayvanlar için Ek-3'teki form 3 nüsha halinde düzenlenir. Bir nüshası talep halinde hayvanın verildiği çiftçilik sistemi yetkilisine verilir, 2 nüshası ise kuruluştaki dosyalanır. Kuruluşu denetime gelen Bakanlık denetçilerine bir nüshası talep halinde imza karşılığında teslim edilir.

İçerikte bir değişiklik yapmamak suretiyle, kitapçığın kişisel kullanım amacıyla basılıp çoğaltılmasında herhangi bir sakınca veya bunun için izin alınmasına gerek yoktur.

Ayrıntılı bilgi için <https://www.deneyehayir.org/latte> adresini ziyaret edebilirsiniz.

<https://www.deneyehayir.org>

<https://www.deneysiz.org>

info@deneyehayir.org

DENEYE HAYIR DERNEęİ, ARALIK 2019